

הורות

11.11.21 - 21.12.21

אמנים מציגים:

אלעד גוטרמן | שי גולדשטיין | מאיה גצוב פק | רעות דפנא | דורון וולף איציק כהן | דרור מילר |
ענת רוזנסון בן חור | אלי שמיר | ליטל שרוני

אוצרות:

מאיה גצוב פק

סרינה ודפנה בהר הצופים
180/120 שמן על בד

זהו הציור האחרון שצייר האמן מירושלים, לפני שחזר אל בית הוריו, ואל המשק בעמק יזרעאל. בציור הוא מביט על אשתו לשעבר וביתם דפנה, מאחוריהן נוף מדבר יהודה, ומה שהיה השטח המפורז. הן ניצבות על הגבול. גבול גאוגרפי, פוליטי, גבול שיש לו תפקיד בציר הזמן של ההיסטוריה ובציר הזמן של האמן. זה אינו מקום בטוח, זו ארץ מריבה וקונפליקט ותחושת סכנה ודאגה ניבטת מהציור.

העיסוק בהורות מעלה שאלות של זהות ושייכות, תורשה וסביבה, תבניות משפחתיות, חברתיות ופוליטיות. כל אמן מאיר זויות שונה של מושג ההורות, לפעמים בביקורתיות, לפעמים בחמלה, לפעמים מבחוץ ולפעמים ממרכזו של הקשר. חלק מהאמנים פונים אל בית הוריהם, חלק אל המשפחה שהם בנו או יצרו ופירקו בבגרותם. חלקם מתבונן מהצד, ממרחקים שונים, אל האינטימיות או הניכור של הקשר. כמו מבטים שונים גם דיסציפלינות שונות, ציור שמן, אקריליק, צילום, רישום, הדפסה דיגיטלית, צריפה ומיצב. התערוכה מפגישה בין עבודות של עשרה אמנים, ורוקמת מהחוויות הפרטיות והאינטימיות שלהם תמונה חברתית כוללת יותר.

מאיה גצוב פק

עֲרַב שָׁבַת.
כָּל הָאָבוֹת הַהַגּוּנִים נִמְצָאִים בְּמַחְצַת
מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם,
עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה הָאֲמָהוֹת.
כִּי גַם צְרִיךְ לֵהִיֹּת.
אֶצְלֵי נִשְׁמָע פּוֹפּ-נוֹנְסְטוֹפּ
לוֹ אוֹלֵי מְקַשִּׁיבִים אִי-שֵׁם גַּם בְּנֵי

אוה קילפי

* אוה קילפי, הפרפר חוצה את הכביש. תרגום מפינית, מבוא והערות: דמי סערי, הוצאת כרמל, תשס"ז-2007

הַגְּנִים בּוֹחֲרִים בְּאֶהוּבֵינוּ,
הַגְּנִים שֶׁל יַלְדֵינוּ מַחְלִיטִים לְמַעַנְנוּ
עַל גּוֹרְלָנוּ מְרֹאֵשׁ
קוֹרְאִים לָנוּ אָבָא וְאִמָּא
אָנוּ נוֹשְׂאִים גַּם אֶת מִשְׁאַלוֹת מִי שֶׁלֹּא נוֹלְדוּ.
הָעַל מְכַבֵּד
אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים לוֹ תְּשׁוּקָה.
אוה קילפי

מה היא הורות? בחירה? שליטה? מוסד גנטי או חברתי? האם השותפים בה הם שניים או כל מי שעומד מאחוריהם ומצדדם? ההורות פוגשת כל אחד מאיתנו. בתחילת הדרך אנו נולדים לתוכה, בהמשך, אנחנו מתגלגלים אליה, לפעמים בבחירה, לפעמים בחוסר שליטה. הקשר הנרקם בין ילד להורה הוא הקשר הראשוני של חיינו ושל חיי ילדינו, קשר שבצילו מתעצבים כל קשרינו האחרים. אנו מודדים ונמדדים ביחסינו אל הורות, בגבולות שלנו מולה, בשייכות, בנפרדות.

העבודות בתערוכה נעות על סקאלת הזמן, מהרגעים הראשונים של החיים ועד לפרידות שהורות מזמנת, פרידה מהורה שותף, פרידה מילדים מתבגרים, פרידה של הזדקנות ומות הורה. המתח שנוצר בין העבודות מחזיק מצבים של שייכות ובדידות, הרפיה ודאגה, פנטזיה והתפכחות.

זיכרון ההורות ממבט ילדי, מעלה זכרונות חושיים, של ריח, מגע, חיבוק, וגעגוע, אך בו בעת מעורר גם כאב, נטישה, חוסר, ואף פגיעה ואבדן. אל מול המנעד הזה, היצירות נעות מנוסטלגיה וכמיהה לתפקיד הילדי במערכת היחסים, דרך רצון לתיקון ועד הצורך בהשארת חותם וחשש מתורשה. בין הקטבים של העבר והעתיד נוכח ההווה, הרגע, ההורות של היומיום, של השגרה. זו שיש בה לפעמים דיקנות, עצבות, בדידות. זו שדורשת מן האמן ההורה ויתורים, ובאותו זמן ממלאת ביצירה ומאפשרת משחק ילדי.

יצירה משותפת של האמנית וילדיה, היא מציירת אותם ישנים, ברישום עדין, מוקפד ראיסטי ורך, והם בקו חופשי, צבעוני וחד. התנועות בציור הן של שינה ושל ערות, תנועות של יד שומרת ותנועות של שחרור. תנועות שהן בין חלום למודעות. "השילוב הנפלא הזה של אמנות הוליד סדרה ייחודית: העבודה שלהם מלווה את ציורי הפחם הרכים שלי. זה לצד זה, האמנות שלנו חולקת את משטח הנייר..."

הרה
אבקת פחם על נייר, 150/200

מרישום הפחם הגדול ניבטת צללית אמה המנוחה של האמנית, הנוכחות העצומה שלה אוורירית ומשאירה תחושה חמקמקה של חוסר, של נוכחות נפקדת של דימוי על סף מחיקה והתפוגגות. יצירה זו היא חלק מפרוייקט הגמר של רעות דפנא, "הלוואי", במכון לאמנות בתל חי, ובו יצרה סידרה של רישומי ענק של בני משפחה. "אין דבר חשוב יותר ממשפחה. לא משנה מה החיים עשויים להביא, בכל נתיב שנבחר לצעוד בו, אנחנו תמיד חולקים את אותו הדם. המשפחה שלי היא חלק ממי שאני; הם מתמזגים וטבולים באמת הפנימית שלי, האמונות שלי והלך הרוח שלי... הם חלק מהגוף הפיזי שלי, ומהות האהבה המוקדמת והטהורה ביותר שחדרה להוויה שלי"

השילוש הקדוש
140/150 פחם טושים ועפרונות צבעוניים

הציור מפתה להיכנס לתוכו, לגלות את הכתם, את משיכת המכחול ולהציץ לתוך האינטימיות של הרגע. התעתוע בין צילום לציור מוכר אשליה ומאפשר לשחק בין אמת ובדיה ולייצר חובת הוכחה בצופה. הסצינה הנמעט קולנועית מוארת באור לכאורה בארוקי, אך למעשה, האור מוקרן מנורת חשמל מכוסה אהיל איקאה פשוט. האור מנוטרל מהדרמה הרומנטית, בעוד אור הירח, שבוקע מהחלון, מתפקד כציטוט* וכרמז, אולי למצב הרוח. האם עם תינוק בן יומו, מניקה. החושך עוטף אותם, הם אחד, אולי ללא שינה, אולי בעצבות ההורמונאלית שלאחר לידה, אך האינטימיות הזו מופרעת, לתוך מצב משפחתי מורכב, לתוך חד הוריות וטיפול בילד שני, וכך יוצא כי ילד אחד מוזן בחלב אם בעוד השני אוכל חטיף. את הציור עוטפת עצבות ותחושת אשמה, לצד משפחתיות פשוטה, שאינה מתיימרת, כנה וחמה. כמו הפערים בין הציור והצילום וסוגי התאורה, הייצוגים מתולדות האמנות מתחלפים בעולם הדומנסטי של חפצים חסרי חן, כמו בקבוק מיים מינרלים או אי רובוט. דרך פערים אלו, דורון וולף מסרטט ומדגיש את המרחק בין היום ליום לנשגב אך באותה נשימה, גם מטשטש ומחמם את הדיכטומיה של הגבוה והנמוך.

* experiment on a bird in the air pump
ג'וזף רייט מדרבי.

אור ירח
ציור. שמן על בד 100/140

שבועות לבד, אף אחד לא נכנס לבית, חיים בסיכון, זמן קורונה. בזמן שכופה בדידות שי מייצר סדרת צילומים שכופה על הצופה בה מציצנות. סדרה חשופה, חסרת צבע וחסרת אונים שמדגישה את הצורך האנושי הבסיסי - הצורך באהבה. ללא יכולת המפגש עם הבנות שלו, עם הוריו ומשפחתו ועם אהובתו שי פונה אל הצילום ומתמסר לו ללא מעצורים, ללא פילטרים, מתעד את בדידותו, משליך אותה הלאה.

שי חוקר את הדימוי הצילומי, מאתגר אותו, מתערב בו, שואל שאלות ומחפש בו את התשובות לנוכחות שלו, לעצמו, לחייו. אחרי שלושה עשורים של עיסוק בצילום, הוא חוזר אל אלבום המשפחה. האלבום שמקפל בתוכו זיכרון, אהבה וביטחון הפך להיות חומר אוטוביוגרפי מורכב באמצעותו שי מנסה למצוא הוכחות לקיום והעדר. באמצעות צילומים שצילמו הוריו בילדותו ולאורך חייו, הוא מבקש להנכיח את דמותו היום. למצוא לה קיום בזמן הזה. למצוא רמזים לקורות חייו מאז ועד עכשיו. דרך משברים, חיים ומוות. זה, זה כאן, הנה! האמידה שתבע דולאן בארת מעלה שאלות נוספות ביחסי צלם-מצולם ובמקרה של העבודה הזו, יחסי אב-בן. הורים וילדם.

יומני קורונה #16
השימורים
פרט מתוך הסדרה "יומני קורונה"

זה, זה כאן, הנה!
צילום

ליטל שרוני

בדידות, שמן על בד

האמנית ואמה מחובקות. החיבוק מכיל את האינטימיות שבאהבה בין אם לבת, מספר על דגעים משותפים, ומכשולים בדרך. הראש הנשען על כתף, והחיוך המרומז מייצרים קרבה גדולה, אך בתוך החום וההשענות, השקט והביחד, מתקיים גם חוסר, עצב ובדידות. המבט של האם גאה אך עייף, המבט של הילדה ספק נח ספק מתכנס. הרוויה הצבעונית בציור נוגעת כמעט בביזארי, מבליטה ומבדילה את האם והבת, מדגישה את הדימיון ומייצרת במפגש הבין דורי שותפות גודל, עוצמה, חוסן ונשיות עוצמתית.

מערכות יחסים הם מרכז ועיקר עיסוקו של שי ומשמשות לו כר לפעולה. הם נוכחות בעבודתו ומשמשות לו כהשראה וכחומר בעידה המניע את חייו. התכנים בהם הוא עוסק הם בעלי אופי ביוגרפי ברור אך מחפשים השלכה של ועל הכלל. בעבודתו "ראיות של אהבה וחמלה" שי עוסק בזיכרונות של מערכות היחסים החשובות והמשמעותיות בחייו של אדם- הורים וילדים. כל מערכת יחסים כזו נוטעת זיכרון ולעיתים מוחקת. קושרת ולעיתים מנתקת. מדברת ולעיתים שותקת. כל זיכרון כזה מוטמע ומבקש לחזור אליו בזמנים של ספקות ומשברים. גם בעבודה זו שי מבקש למצוא הוכחות לקיומו הממשי בעולם דרך חזרה לזיכרונות הילדות מבית אימו.

אי לי לולי ינג'לע (יידיש)

וידאו

פרט מתוך הסדרה "ראיות של אהבה וחמלה"

הורים מבקשים להזמין ילד מחברת פריון. הם יכולים למשוך אותו מהחברה בכל גיל ומתכננים למשוך אותו בגיל אפס, אבל החיים גורמים להם לדחות את הלידה שוב ושוב עד שהוא נשכח. כשהחברה נסגרת, אחרי שש עשרה שנה, הם מקבלים צו פדראלי שמחייב אותם למשוך את הילד או להיזרק לכלא על הזנחה.

מתוך הספר: "משפחה מושלמת פלוס"

לידתו של ג'אינט
Adobe Illustrator

מה אפשר לתת?
כל מה שניתן, נראה שעתידי להלקח.
רכוש, מקום, זמן.
אפילו קשר דם, מדולל בים של "רפואה".
נראה כי לא אוכל
לא רוצה להשאיר אדמה חרוכה.
קשה לדרוש מבלי היכולת לשמש דוגמא.
מה שיש לי להודיש,
זה לא חוכמה, או ידע.
זו רק חרדה.
אולי מראית עיין של קצת אומץ.
לא מספיק כדי לשמש דוגמא,
אולי מספיק, בקושי, כדי לתת קצת השראה.
תפילה? אמונה?
מנסה להלחם.
אני מודיש גבורה?
דרך? אתה תזכור אותי בכלל?
שוב עולה לי רק מילה אחת. סליחה.

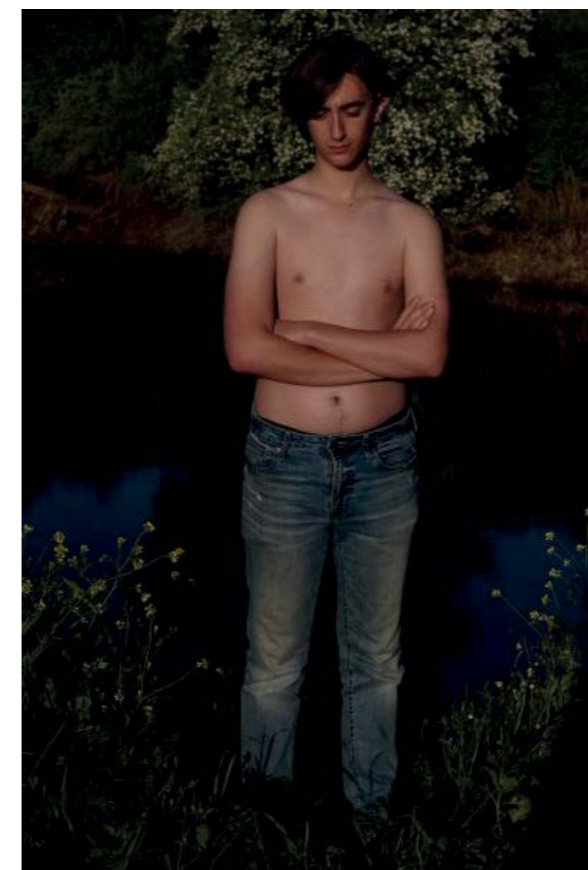
יום אחד כל זה יהיה שלך
ציור. פחם ופסטל שמן על בד

"ורחץ את בשרו במים וטהר". על מנת לטהר כלים יש לטבול אותם במים שנפחם לא פחות מהנפח שנדרש לטהר אדם, ומכאן שאם יטבלו אותם במקווה, שבו אדם מיטהר, יטהרו גם הכלים.

בכל התרבויות נער שמגיע לבגרות עובר טקס התבגרות, אך מה על האם? איך היא תעשה את המעבר ותרפה? הכלים נרכשו לכבוד בר המצווה של הבן שלי, וטקס ההכשרה שלהם במים, היה בשבילי טקס של שחרור וטהרה, של אמא שהיא קודם כל אישה. הים הוא המקווה שלי, שם אני והמקום.

מי טהרה
מיצב, רדי מייד, וידאו.

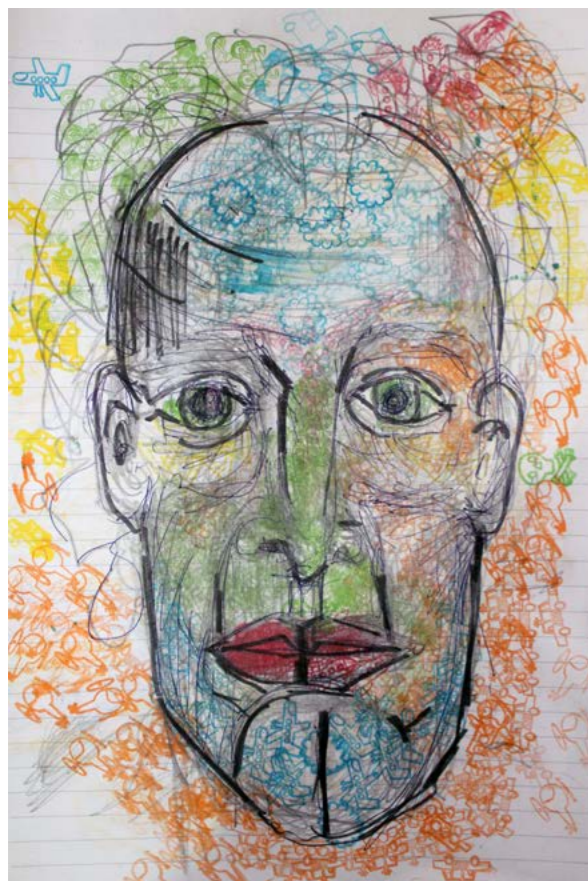
צילום
epigenetics
צילום סטילס. דפוס

אפיגנטיקה הוא תחום מחקרי הבודק את השפעת הסביבה על תכונות, ללא שינוי בחומר התורשתי. גנים שונים מתבטאים בסוגים שונים של תאים. הדנ"א לא משתנה לאורך החיים, אך האפיגנום העוטף נתון לשינויים וגמישות ומגיב לסביבה. עד כמה האפיגנום שלי מגיב לטראומה, ואיך המטען שלי מקבל ביטוי בילדי? אני מעבירה להם בגוף, ללא מילים כאב, אך גם מודעות, בטחון והחלמה.

העבודה נוצרה בתקופה בחייו של אלעד בה הוא, ומאיה אשתו, האכילו במקביל שני ילדים בתחליף חלב אם. הבית נמלא בפחיות ריקות. חומר הגלם, כמו ברבות מעבודותיו, תורגם לנושא ויצירה. גידול הילדים, חוסר השינה, ההאכלות, והעומס חולק עתה עם בהמות מסע שלוקחות חלק מטאפורי בעול. החיות שבצורתן מזכירות צעצוע, לא מתאימות למשחק התינוקות. חיות המסע הן בין צלמית לתכשיט, וביניהם חמור אחד, שהוא מעין פורטרט עצמי של האמן, שרוף ופרעי.

הרישומים נעשו בשעות הערב, יחד עם הילדים של האמן, בצבעים ובחותמות שלהם. למרות הפעילות המשותפת אין בהם תמימות, אלא סערה וכאב והמון כנות ואמת. האמן חשוף בתא המשפחתי שלו, ודרך הציור והיצירה המשותפת הוא משוחח עם ילדיו קושי, עומס וכאב.

12 רישומים
נייר, טושים וחותמות

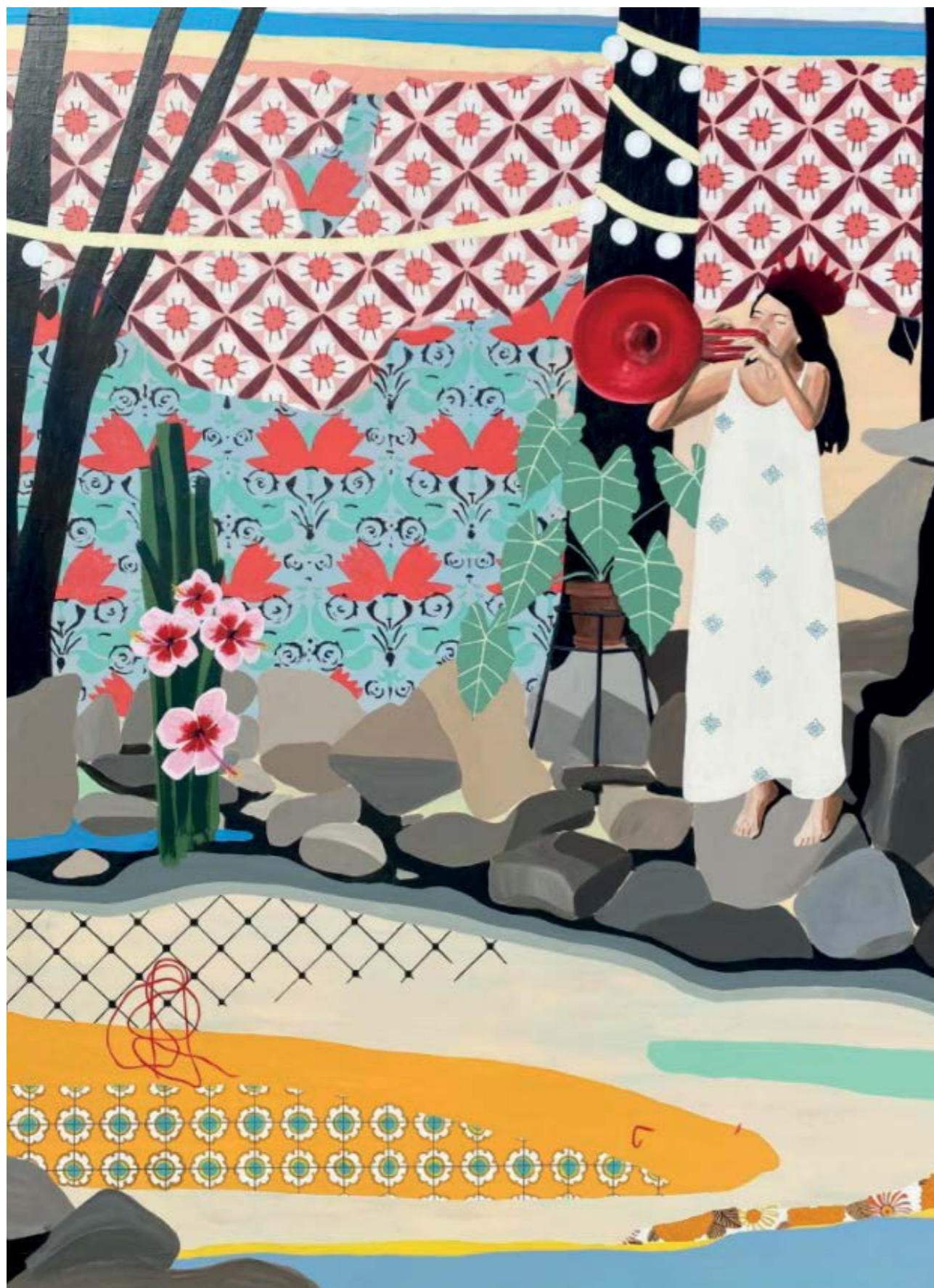
מסע משא
שאריות פחיות תחליף חלב אם, עץ וטקסטיל

ענת רוזנסון

היכולת לדייק ולשמוע בצורה בהירה את מה שילדיך זקוקים לו, כל אחד בנפרד. לראות את אורם הפנימי ולעזור להם להשמיע את קולם בעולם.

כאמנית ואמא לארבעה ילדים, הרצון לאזן בין העולמות, דורש ממני לא פעם לסנן רעשים ולהתאמץ לשמוע את העיקר, את המקום בו האנרגיה צריכה להיות.

(הביטוי בכותרת הציור, שאול מתוך ספרה "נשים בעוני" של מיכל קרומר נבו.)

בין קול לרעש
אקריליק על בד 180/140

גלריה "הצד השני" | המכון לאמנויות תל-חי
מומין לפתיחת התערוכה:

פתיחה **חמישי 11/11/21** | 17:30

אמנים מציגים:

**אלעד גוטרמן | שי גולדשטיין | מאיה גצוב פק | רעות דפנא | דורון וולף
איציק כהן | דרור מילר | ענת רוזנסון בן חור | אלי שמיר | ליטל שרוני**

אוצרות:

מאיה גצוב פק

שעות פתיחה:

א'ה' 8:00-19:00 ו' 8:00-13:00

הדרכות פתוחות בתערוכה:

נובמבר ימי ה' 18, 25 ב- 11:00 / דצמבר 7, 14 ב- 12:30

שיח גלריה יום ג' 21.12 ב- 17:30

גלריה "הצד השני"

המכללה האקדמית תל-חי

קמפוס מזרח, בניין 2, קומה מינוס 1

פרטים בטל': 04-8181402

@telhai_arts

המכון לאמנויות תל-חי

www.telhai.ac.il

